

o život. Věrný Nymburk nabídl Elišce útočiště v domě U černého orla do doby, než čeští stavové dokončili jednání o jejím sňatku s Janem Lucemburským. Budoucí královna a matka Karla IV. ze staré rybárny utíkala právě ulicí Na Fortně kolem chrámu. Za věrné služby království byl Nymburk za vlády Jana Lucemburského a jeho syna obdařen rozsáhlými privilegii. Mezi nimi bylo obnovení právo milové, které umožnilo monopolní výrobu a prodej piva – výdělky z těchto činností významně po staletí plnily městské pokladny.

Městské opevnění

Vraťme se ale zpět ke staré rybárně. Právě za touto nepatrnou stavbou se vypínají věže

Kostel svatého Jiljí

nymburských hradeb. Ty zde začaly vznikat již za vlády Přemysla Otakara II. Právě systém městského opevnění učinilo z Nymburka významné strategické místo na Labi a na přístupové cestě do Prahy. Protože v okolí osady byl nedostatek stavebního kamene, většina zdejších budov včetně hradebních zdí a věží byla postavena z režného cihlového zdiva a pískovce. Do dnešních dnů se z původních 1600 metrů dlouhé obranné zdi dochovala osmina. Přesně dvě stě metrů hradeb, které byly na počátku dvacátého století zrekonstruovány do dnešní podoby. Z původních 45 hranolovitých věží zůstalo stát pouze šest. Systém hradeb doplňovaly čtyři městské brány a malá gotická branka – fortna. Tři brány podlehy stavebnímu rozmachu města

v devatenáctém století, čtvrtá – Mostecká – odolala až do šedesátých let minulého století. Historicky nejznámější se stala ale brána Bobnická, právě zde totiž nymburští občané ubili k smrti v roce 1426 Hynka Bočka z Kunštátu a Poděbrad. Blízký druh Jana Žižky z Trocnova a strýc budoucího krále Jiřího z Poděbrad si zdejší obyvatele, nahněval po bitvě u Ústí, kdy opustil řady příznivců husitského hnutí. Nymburk – jedna z nejdůležitějších bašt táboritů ve středních Čechách – si s ním zradu vyřídil po svém. Vraťme-li se ke zbytku opevnění, nalezneme přímo za poslední věží malý potůček, který obepíná jako prstenec celé historické jádro města. Dva umělé vodní příkopy – Malé a Velké Valy – vznikly jako součást důmyslného obranného systému města.

Odváté Hrabalovy časy

Vydáte-li se po obvodu vodních příkopů, pravděpodobně vás bude hypnotizovat bílá válcová stavba městské vodárny, kterou v secesním slohu vystavěli v roce 1904. Historické uličky (Jízdecká a Hradební) z 18. století, které si postavila zdejší chudina na ruinách městského opevnění, vás dovedou až k bývalé synagoze. Synagoga v maurském slohu vystavěli na počátku devadesátých let devatenáctého století. Dnes je zde umístěn lunetový obraz Alfonse Muchy „Poddání Nymburka L.P. 1421 Bohu a pražanům“, který připomíná historickou pouť nymburského poselstva do Prahy, kde se město přihlásilo ke kališnictví v boji proti císaři Zikmundovi.

Od synagogy se nabízí unikátní pohled na moderní budovu Hálkova divadla z třicátých let minulého století. Unikátnost pohledu spočívá v tom, že do stavby je napevno zakomponována kaple svatého Jana Nepomuckého. Ta byla původně součástí dominikánského kláštera, který založil Přemysl Otakar II. v druhé polovině 13. století, několikrát byla přestavě-

NYMBURSKÝ PIVOVAR

Že byl Nymburk odjakživa spojen s výrobou piva, dokazuje i záznam v díle O státech českém, které pochází ze 17. století. Autor v něm píše, že obyvatelé města si rádi přihnou z pohárku a pak si v opilosti rozbíjejí hlavy. Pivo se v dnešním pivovaru začalo vařit až v roce 1898. V roce 1919 se

zdejší účetním stal František Hrabal (otec Bohumila), který zde později byl správcem. V roce 1991 propojil pivovar své aktivity se spisovatelem tím, že své výrobky pojmenoval Postřižinské pivo a jednotlivé druhy dostaly jména po literárních hrdinech – Pepinova desítka či Francinův ležák.

FOTO: JAN PERGLER

LITERÁRNÍ POLABÍ

Přestože to z textu vypadá, že Hrabal byl jediný autor, který Nymburku věnoval řádky ve svém literárním díle, není tomu tak. Hrabal byl citově s městem spojen více než kdokoli jiný. Zde vyrůstal, v nedalekých Kostomlatech pracoval jako výpravčí, v blízké Sadské údajně koupil v hospodě za metr piv námět pro své stěžejní dílo Obsluhoval jsem anglického krále a v Kersku – na dohled od Nymburka – jej napsal. Kersko se pak stalo ná-

mětem pro zfilmované Slavnosti sněženek. Kromě Hrabala se Nymburku věnovala i Božena Němcová. Ta zde žila v letech 1848 až 1850 a narodil se zde spisovatel-pábitel na město neměla dobré vzpomínky. Nymburské klevetivě paničky nelichotivě vykreslila v díle Kávová společnost, v okolí Nymburka se odehrával pravděpodobně děj Divé Báry a řada postavíček z jejího zdejšího pobytu zasadila do povídky V zámku a podzámčí.

KAM DO MUZEJ

Vlastivědné muzeum se nachází v Tyršově ulici nedaleko hlavního náměstí. Původní barokní budova byla za třicetileté války poškozena, dnešní klasicistní vzhled získal dům při rozsáhlé rekonstrukci v polovině 19. století. Otevírací doba je od úterý do soboty od 9 do 16 hodin. Muzeum dnes láká především na expozici věnovanou **Bohumilu Hrabalovi**. Ten se narodil 28. března 1914 v Brně-

Židenicích a do Nymburka se přestěhoval v roce 1919, když zde jeho nevlastní otec (Francin) získal práci účetního. V Nymburku prožil celé dětství a rád se do něj vždy vracel. „A zamíloval jsem si Nymburk, všechny uličky, ulice, náměstí, řeku, jen jsem přijel do Prahy, prvním možným vlakem jsem prchal do Nymburka a pivovaru,“ napsal Hrabal ve svých pamětech.